

Ammattiliitot

Mikä on ammattiliittojen tehtävä? Käytännössä se on usein yrittäjien vastustaminen, verhottuna työntekijöiden etujen ajamiseen. Ammattiliitot suhtautuvat lähtökohtaisesti kielteisesti kaikkeen yrittäjyyteen liittyvään. Juuri saatu palkankorotus ei ole koskaan riittävä, vaan vaatimukset jatkuvat kierros toisensa jälkeen.

On syytä kysyä, millaista mielikuvaa ammattiliitot välittävät työnantajista. Luoko kuva äveriästä ja riistokapitalistisista työnantajista hyvää työilmapiiriä, luottamusta ja yhteistyöhalua – vai kateutta, vastakkainasettelua ja katkeruutta? Kun yrittäjiä syytetään vuodesta toiseen järjestelmällisesti riistosta, osa ihmisistä alkaa väistämättä uskoa tähän yleistykseseen.

Vaikka itsekkin vastustan riistokapitalismia, tarkoitan sillä ennen kaikkea suuria kansainvälisiä jättiyrityksiä. Suomessa yrittäjät ovat toistaiseksi varsin maltillisia verrattuna siihen, miten häikäilemätöntä toiminta monin paikoin maailmalla on. Vaikka nyt vuonna 2025 myös suomalaiset yritykset syyllistyvät riistoon. Varmaan osittain myös sen takia, ettei muuten pärjää.

Ammattiliitot eivät voi myöntää, että työntekijöiden asiat olisivat hyvällä tolalla, koska niiden oma olemassaolo perustuu siihen, että asiat esitetään huonoina. Vaikka palkat ja edut olisivat kohtuullisia tai jopa hyviä, ne eivät ole koskaan ”riittäviä”. Liitot ovat juurtuneet toimintamalleihin, joissa perääntyminen nähdään heikkoutena – silloinkin, kun jäykkyys johtaa tehtaan sulkemiseen.

Erityisesti paperiteollisuudessa on sammunut monia piippuja osittain ammattiliittojen joustamattomuuden vuoksi. Liitot väittävät, että tehtaita siirretään ulkomaille ahneuden takia. Ahneus voi olla yksi tekijä, mutta suuren paperitehtaan siirtäminen on kallis ja

monimutkainen operaatio, jota ei tehdä kevyin perustein. Kun palkka- ja muut kustannukset nousevat kestävämmiksi, vaihtoehtoja ei enää ole.

On myös aiheellista tarkastella ammattiliittopomojen palkkoja, jotka ovat usein korkeampia kuin ylläkkäiden. Nämä palkat maksavat liittojen jäsenet. Onko johdonmukaista arvostella yrittäjien tuloja, kun omat tulot ovat moninkertaiset keskivertoyrittäjään verrattuna?

Puhutaan järkeä – toimitaan toisin

Talouselämä-lehti kirjoitti Metalliliiton liittosihteeri Matti Mäkelän puheesta, jossa hän korosti luottamusta suomalaiseen osaamiseen, koulutukseen, infrastruktuuriin ja yhteiskuntarauhaan. Hän varoitti negatiivisesta kierteestä, joka ruokkii itseään ja heikentää kilpailukykyä.

Sanoissa on paljon järkeä – mutta teoissa vähemmän. Käytännössä juuri ammattiliitot ylläpitävät vastakkainasettelua ja negatiivista mielikuvaa yrittäjistä. Ne ovat olleet osaltaan ajamassa suomalaisia yrityksiä nurkkaan ja pois maasta, ja nyt ne syyttävät tilanteesta muita.

On aika uusiutua

Ammattiliitot olivat välttämättömiä 1900-luvulla, mutta niiden rooli on alkanut vanhentua etenkin Suomen kaltaisessa sivistysvaltiossa. Valtaosa työnantajista on rehellisiä ja ymmärtää, että työntekijöitä on kohdeltava hyvin. Hyvä työvoima on yritykselle elintärkeää, ja uuden työntekijän palkkaaminen on kallista ja aikaa vievää.

Suomen Kuvalehti kirjoitti: *Suomen Yrittäjien johtaja Rauno Vanhanen kannattaa minimipalkkalain säätämistä. ”Sillä varmistetaan, että kenelläkään ei teetetäisi työtä ryöstöpalkalla. Etenkin pitkään työttöminä olleet ja osatyökykyiset hyötyisivät. Työllistyminen helpottuisi, jos yritys voisi palkata henkilökuntaa pienemmillä kuluilla.” Vanhasen mukaan kaikille aloille pitää olla yksi ja sama minimipalkka.*

SAK:n puheenjohtaja Lauri Lyly heittää vastaan, että ”Kunakin alan tulee määrittää omat alimmat palkkansa. Yritystoimintaan kuuluu myös ”luova tuho”. On tuottavuusmielessäkin viisasta, että sellaiset yritykset, jotka eivät pärjää toimintaedellytyksiensä puitteissa, korvautuvat sellaisilla, jotka pärjäävät.” Rauno Vanhasen mukaan ”luova tuho” on vienyt vuosien mittaan runsaasti työpaikkoja, jotka eivät ole korvautuneet paremmin palkatuilla uusilla töillä.

SAK:n Lauri Lyly on valmis kaatamaan yrityksiä, joilla on vaikeuksia. Missä on työntekijöiden ”luova tuho”? Ehkä tämä Lylyn heittämä lause pitäisi voida kirjoittaa myös näin: *On tuottavuusmielessäkin viisasta, että sellaiset työntekijät, jotka eivät pärjää toimintaedellytyksiensä puitteissa, korvautuvat sellaisilla, jotka pärjäävät.”*

Pitäisikö siis kaataa välittömästi kaikki sellaiset yritykset, joilla on vaikeuksia? Eikö Lyly ymmärrä, että lähes kaikilla yrityksillä on jossain vaiheessa vaikeuksia, mutta useimmat yritykset selviävät jopa pahoista karikoista? Lyly haluaa myös päästä mukaan

neuvottelemaan yksi kerrallaan kaikkien alojen minimipalkasta. Siitäpä todellinen sirkus syntyisi.

Suomessa ei pääse eroon työntekijästä, vaikka hän olisi kuinka huono tai laiska. Jos suhdanteet muuttuvat ja työt vähenevät, työnantaja on jumissa työntekijöidensä kanssa. Jos tällä alueella olisi enemmän vapautta, yrittäjät palkkaisivat paljon helpommin tilapäisiä työntekijöitä. Hyvässä tapauksessa nämä työpaikat voisivat muuttua pysyviksi. Toinen ongelma on valtava paperityö, jonka jokainen uusi työntekijä tuo tullessaan. Näistä syistä monet yrittäjät ponnistelevat mieluummin niillä työntekijöillä, jotka heillä on, vaikka voisivat palkata lisää. Jokainen työnantaja haluaa lisää työntekijöitä. Kukaan ei palkkaa tai potki työntekijöitä pois vain heitä kiusataksaan.

Johtaja Rauno Vanhanen Suomen Yrittäjistä on todennut: *”Työmarkkinat toimivat kaikissa kilpailijamaissa vapaammilla pelisäännöillä. Emme voi pitää itseämme näin ahtaassa raossa. Ennen pitkää realismi, huoli kilpailukyvystä ja työpaikkojen turvaamisesta pääsee voitolle.”*

Kun useimmat työelämän uudet lait ja säännökset tehdään työntekijöiden ehdoilla, yrittäminen vaikeutuu, ja sitä kautta se kostonautuu takaisin koko kansalle. Meidän on vihdoin ymmärrettävä, että olemme kiristäneet työnantajien ruuvien liian tiukalle.

Milloin viimeksi on tehty merkittäviä työntekijöitä velvoittavia lakeja tai sääntöjä? Valtaosa viimeisen vuosikymmenen työtä koskevista laeista puolustaa työntekijöitä ja hankaloittaa yrittäjiä. Työntekijöiden oikeuksien lisäksi on valtava määrä muita lakeja, sääntöjä ja byrokratiaa, jotka myös osaltaan hankaloittavat työnantajia. Työnantajat ovat vienneet tehtänsä maihin, joissa heitä arvostetaan ja yrittäminen on vapaampaa. Nykyinen globaalitalous on antanut pienillekin yrityksille mahdollisuuden viedä tuotanto muualle. Trendi tulee vain kiihtymään Suomessa, jolleme katkaista sitä mahdollisimman nopeasti. Liitot ovat tässä avainasemassa.

Sitten kun päättäjät ja kansa vihdoin havahtuvat siihen, että Suomessa ei enää ole oikeastaan mitään teollisuutta ja kurjuus kolkuttelee ovelle, alkaa valtava rukoilu, että yritykset palaisivat takaisin. Tehtaan muuttaminen takaisin on erittäin kallista, joten valtiovalta joutuu avustamaan runsailla tuilla ja verohelpotuksilla saadakseen tehtaot takaisin Suomeen. Toivottavasti havahdumme ennen kuin on liian myöhäistä.

UAD-yhteiskunnassa palkat ja etuudet hakeutuvat luonnollisesti kohtuulliselle tasolle ilman jatkuvaa vastakkainasettelua. Riisto työnantajia – kuten huonoja ja laiskoja työntekijöitä – tulee aina olemaan, mutta he ovat vähemmistö. Terve arvomaailma karsii nämä ilmiöt tehokkaammin kuin pakottava sääntely.

Liittojen vaikutus näkyy myös yrittäjien asenteissa. Miksi työnantaja antaisi vapaaehtoisesti parempia palkkoja tai etuja, jos hän tietää, että liitto vaatii keväällä taas lisää? Jatkuva vaatimuskierre tappaa vapaaehtoisen hyvän tahdon.

Vapauden merkitys

Työmarkkinat toimivat useimmissa kilpailijamaissa vapaammin kuin Suomessa. Kun sääntely ja byrokratia kasaantuvat, yrittäminen vaikeutuu ja seuraukset maksaa koko kansa.

Ammattiliitot ovat Suomessa lähes koskemattomia ”pyhiä lehtiä”. Niiden valtaan ei uskalleta puuttua. Onneksi yhä useampi ihminen havahtuu tilanteeseen, mistä kertoo esimerkiksi YTK:n voimakas jäsenkasvu. Ihmiset haluavat turvaa, mutta eivät ideologista vastakkainasettelua.

Kohti uutta suuntaa

Ammattiliitot ja yrittäjät voisivat yhdessä rakentaa Suomen teollisuuden uuteen nousuun – jos toimintatavat tuotaisiin tälle vuosituhannelle. Vapaus on aina ollut hedelmällisin alusta hyvinvoinnille ja menestykselle. Se pätee sekä yhteiskuntaan että yrittämiseen.

Historia osoittaa, että suljetut ideologiat ja jäykät rakenteet väistyvät aikanaan. Kysymys on vain siitä, teemmekö muutoksen itse vai jätämmekö sen tulevien sukupolvien murheeksi.

Valinta on meidän.

UAD-malli.org